

www.bwint.org

គោរពជូន សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
អាសយដ្ឋាន: វិមានសន្តិភាព , 38 មហាវិថី សហព័ន្ធរុស្ស៊ី (110),
រាជធានីភ្នំពេញ, ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩

ច្បាប់ស្តីពី សហជីព និង ករណីចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងថ្នាក់ដឹកនាំសហជីព

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ជាទីគោរព

យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាគាំពារឱ្យអង្គការសង្គមស៊ីវិលជាតិ និងអន្តរជាតិមានមានការពង្រឹងប្រជាធិបតេយ្យ និងការស្នើធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីសហជីពដែលត្រូវបានអនុម័តដោយព្រឹទ្ធសភាកាលពីថ្ងៃទី ០៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩។ ការស្នើធ្វើវិសោធនកម្មមានចំនួន១០មាត្រា រួមមាន មាត្រា៣ មាត្រា១៧ មាត្រា២០ មាត្រា២១ មាត្រា២៧ មាត្រា២៨ មាត្រា២៩ មាត្រា៥៤ មាត្រា៥៥ និងមាត្រា៥៩ ដោយមិនបានអនុលោមទៅតាម បទដ្ឋានការងារអន្តរជាតិផ្នែកការងារ និងត្រូវបានអនុម័តដោយគ្មានដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ឱ្យល្អិតល្អន់ ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ។

បទប្បញ្ញត្តិជាច្រើននៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីសហជីពតម្រូវឱ្យមានការកែប្រែឡើងវិញ។ កិច្ចពិគ្រោះយោបល់ស្តីពី ការស្នើធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីសហជីពចុងក្រោយ នៅតែបន្តការរឹតត្បិតសិទ្ធិការងារ និងសិទ្ធិមនុស្ស តាមរយៈការកម្រិតសិទ្ធិសេរីភាពផ្នែកសមាគម សិទ្ធិក្នុងការចងក្រង និងសិទ្ធិក្នុងការចរចាជាសមូលហភាព។ យើងមានការកត់សម្គាល់ថាមានការស្នើធ្វើវិសោធនកម្មតិចតួចទៅលើច្បាប់នេះលើសំណេរដើមកន្លងមក ដោយមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ និងមិនត្រូវបានដោះស្រាយចំពោះបញ្ហាផ្សេងទៀត។ គណៈកម្មការជំនាញ ក្នុងការតាមដានក្រុមពិនិត្យ ការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញា និងផ្តល់អនុសាសន៍ទៅលើសិទ្ធិសេរីភាពផ្នែកសមាគម របស់អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិផ្នែកការងារបានអំពាវនាវឱ្យមានការស្នើធ្វើវិសោធនកម្មជាច្រើនលើកទៅលើ ច្បាប់ស្តីពីសហជីពដែលមិនបានធ្វើការឆ្លុះបញ្ចាំងទៅលើមាត្រាដែលបានស្នើឡើង។ ឧទាហរណ៍ រួមមានមាត្រា ៣ មាត្រា១០ មាត្រា១២ មាត្រា១៣ មាត្រា២០ មាត្រា២១ មាត្រា២៨ មាត្រា៣៨ មាត្រា៥៩ និងការដាក់ពិន័យ ជំពូក១៥។

ចំណុចព្រួយបារម្ភរបស់យើងខ្ញុំទៅលើសំណើធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីសហជីពរួមមាន:

១. ធ្វើវិសោធនកម្ម មាត្រា៣៖ មាត្រាបច្ចុប្បន្នមិនបានពង្រីកវិសាលភាពច្បាប់ស្តីពីសហជីពទៅដល់បុគ្គលដ៏ ទៃទៀត ដែលត្រូវបានផ្តល់អនុសាសន៍ដោយការិយាល័យស្នងការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ មាត្រា៣ នៃច្បាប់ស្តីពីសហជីពបានចែងថា *ច្បាប់នេះគ្របដណ្តប់ទៅដល់បុគ្គលទាំងឡាយណាដែលស្ថិតនៅ ក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីការងារ* ចំណុចនេះរំលោភទៅលើមាត្រា៦ នៃច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ព្រះរាជា ណាចក្រកម្ពុជាដែលធានាថា ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាំងពីរភេទ មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងចូលជាសមាជិក សហជីពនេះ។ ការស្នើធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីសហជីពនៅទីនេះមិនបានគ្របដណ្តប់ឱ្យបានទូលំទូលាយទៅ ដល់កម្មករស្វ័យនិយោជន៍ គ្រូបង្រៀន និងមន្ត្រីរាជការសាធារណៈដ៏ទៃទៀត។ ទាក់ទងទៅនឹងចំណុចនេះ កម្មកររបៀបការងារផ្ទះ និងសហគ្រាសតូចៗដែលមានកម្មករនិយោជិតតិចតួចក្រោម ១០នាក់ មិនមាន ចំនួនគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលច្បាប់កំណត់ថាចំនួនកម្មករនិយោជិត ១០នាក់ ទើបអាចបង្កើត សហជីពមូលដ្ឋាន ចំណុចនេះមានចែងនៅក្នុងមាត្រា១០ នៃច្បាប់ស្តីពីសហជីពដែលជាការបដិសេធនៃសិទ្ធិ របស់ពួកគេចូលរួមជាមួយសហជីព។

២. មាត្រា៥ (មិនបានផ្លាស់ប្តូរ)៖ មាត្រានេះនិយាយអំពី កម្មករនិយោជិត និងនិយោជក មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព ឬសមាគមនិយោជក តាមការជ្រើសរើសរបស់ខ្លួន ក្នុងគោលបំណងសម្រាប់តែការសិក្សាស្រាវជ្រាវ បណ្តុះបណ្តាល ការលើកកម្ពស់ជលប្រយោជន៍ និងការការពារសិទ្ធិរបស់ខ្លួនតាមរយៈសហជីព។ ការិយាល័យស្នងការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិបានផ្តល់អនុសាសន៍ឲ្យដកចេញឃ្លា "ក្នុងគោលបំណងសម្រាប់តែ" ឃ្លានេះអាចរឹតត្បិតសិទ្ធិរបស់ស្ថាប័នក្នុងការសម្រេចចិត្តដោយសេរីទៅលើសកម្មភាពនិងកម្មវិធីការងាររបស់ពួកគេ។

៣. មាត្រា១២ (មិនបានផ្លាស់ប្តូរ)៖ មាត្រានេះនិយាយអំពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ក្នុងការស្នើចុះបញ្ជីសហជីពត្រូវបានយល់ព្រម ប្រសិនបើសំណើរសុំនោះបានបំពេញលក្ខខណ្ឌនោះគ្រប់គ្រាន់ រួមមាន លក្ខន្តិកៈ បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដ្ឋបាលដែលគ្រប់គ្រងទៅលើការដឹកនាំ បញ្ជីរាយនាមថ្នាក់ដឹកនាំ កំណត់ត្រាសៀវភៅហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងធានាគារ កំណត់ហេតុច្បាប់ដើមនៃការបោះឆ្នោតបង្កើតសហជីព។ មាត្រា១២ ដាក់លក្ខខណ្ឌខ្ពស់នៃការជ្រៀតជ្រែកសម្រេចដោយរដ្ឋាភិបាល និងកំណត់លក្ខខណ្ឌដាក់បន្តកទាមទារច្រើនសម្រាប់សហជីព។

៤. មាត្រា១៧ (មិនបានផ្លាស់ប្តូរ) មាត្រានេះរំលោភទៅលើសិទ្ធិក្នុងការសម្រេចចិត្តផ្ទៃក្នុងរបស់សហជីព។ ការធ្វើវិសោធនកម្មដាក់បន្ថែម យន្តការត្រួតពិនិត្យសារនកម្មឯករាជ្យ ប្រសិនបើ ១០ភាគរយនៃចំនួនសមាជិកសហជីព ឬ ៥ ភាគរយនៃម្ចាស់ជំនួយស្មើឡើង។ យន្តការត្រួតពិនិត្យសារនកម្មឯករាជ្យទាមទារឲ្យស្ថាប័នចុះបញ្ជីនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលអាចជាតំបន់ចោលការប្រើប្រាស់ស្ថាប័នសារនកម្មឯករាជ្យមានឈ្មោះល្អដែលបានចុះបញ្ជីនៅក្រៅប្រទេស។ ការធ្វើវិសោធនកម្មមិនបានបន្ថយ ឬធ្វើឲ្យមានភាពងាយស្រួលសម្រាប់តម្រូវការឯកសារដែលតម្រូវឲ្យសហជីពដាក់របាយការណ៍ទៅក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។ នៅពេលដែលមាត្រា ១៧ អានភ្ជាប់ជាមួយមាត្រា ១៨ ច្បាប់នេះមានប្រសិទ្ធិភាពផ្តល់អំណាចទៅក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈធ្វើការលុបចោលបញ្ជីកាសហជីពប្រសិនបើសហជីពមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចដែលបានកំណត់នៅក្នុងបទបញ្ញត្តិតាមរយៈលិខិតព្រមានពីរលើក។

៥. មាត្រា ១៨ (មិនបានផ្លាស់ប្តូរ) មាត្រានេះផ្តល់អំណាចទៅក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈប្តឹងសហជីពទៅតុលាការដើម្បីរំលាយបញ្ជីកាសហជីព ប្រសិនបើសហជីពមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ស្តីពីសហជីព។ បើពិចារណាទៅលើទម្ងន់នៃឯកសារបែបបទដ្ឋបាលទាមទារដោយច្បាប់ និងអ្នកអនុវត្តន៍ច្បាប់មានអំណាចកាន់តែលើសលុបក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចថាតើលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងនោះត្រូវបានបំពេញ ដោយសហជីពរបស់កម្មករប្រឈមហានិភ័យរំលាយដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានអំណាច និងការស្នើសុំដោយមិនមានហេតុផល។

៦. មាត្រា២០ មាត្រា២១ និងមាត្រា៣៨ បន្តដាក់បន្តកទៅលើសិទ្ធិសហជីពក្នុងការជ្រើសរើសអ្នកតំណាងក្នុងសិទ្ធិសេរីភាពពេញលេញ។

៧. មាត្រា៥៤(វិសោធនកម្ម) ការធ្វើវិសោធនកម្មមិនបានឲ្យច្បាប់នេះអនុលោមទៅតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិពិព្រោះមិនបានផ្តល់សិទ្ធិដល់ការចរចាជាសមូលហភាព និងការដោះស្រាយវិវាទរួមដល់សហជីពទាក់ទងទៅនឹងភាពជាតំណាងបំផុត។ នៅក្រោមច្បាប់ស្តីពីសហជីព សហជីពដែលមិនមានភាពជាតំណាងបំផុតបច្ចុប្បន្នត្រូវបានហាមឃាត់ពីការការពារជលប្រយោជន៍សមាជិករបស់ពួកគេ រួមទាំងត្រូវបានរារាំងពីការធ្វើជាតំណាងដោយអាណត្តិ ក្នុងការដោះស្រាយបណ្តឹងសារទុក្ខមុននីតិវិធីក្រុមប្រឹក្សាអជ្ញាកណ្តាល។

៨. នីតិវិធីស្នើសុំបញ្ជីកាសហជីព និងតម្រូវការលក្ខន្តិកៈសហជីព៖ តម្រូវការស្នើសុំបញ្ជីកាសហជីពមានភាពផ្ទុយគ្នាពីបទដ្ឋានអន្តរជាតិតាមរយៈការទាមទារការអនុញ្ញាតជាមុនដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច (រំលោភទៅលើមាត្រា២ នៃអនុសញ្ញាស្នូលលេខ៨៧ របស់អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិផ្នែកការងារ) ការដាក់បន្តកទៅលើសិទ្ធិសហជីពក្នុងការតាក់តែងធម្មនុញ្ញ និងបទបញ្ជារបស់ខ្លួន (រំលោភទៅលើ មាត្រា៣ នៃអនុសញ្ញាស្នូលលេខ៨៧ របស់អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិផ្នែកការងារ)។ ជាងនេះទៅទៀត ការកំណត់ចំពោះសហជីពដែលមានភាពជាតំណាងបំផុតគឺជាកម្មវត្ថុដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្ត និងទទួលស្គាល់ដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចនៅពេលដែលឆន្ទានុសិទ្ធិនេះត្រូវកំណត់ដោយស្ថាប័នឯករាជ្យ។ ការធ្វើវិសោធនកម្មខកខានដើម្បីធានាឲ្យមានតម្លាភាព ប្រសិទ្ធិភាព និងដំណើរការងាយស្រួលក្នុងការស្នើសុំបញ្ជីកាសហជីពដែលធានាដល់សេរីភាពសមាគម សម្រាប់កម្មករនិយោជិត និងជាឧបសគ្គនៃការព្យួរបែបបទស្នើសុំបញ្ជីកាសហជីព។

៨. បច្ចុប្បន្នច្បាប់នេះមិនបានដាក់បញ្ចូលបទប្បញ្ញត្តិដើម្បីបង្កើនការការពារសម្រាប់កម្មករនិយោជិតដែលធ្វើការងារដោយប្រើប្រាស់កិច្ចសន្យាដែលមានថិរៈវេលាកំណត់ដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិសេរីភាពខាងសមាគម។ មកទាល់ពេលនេះការរីករាលដាលនៃការប្រើប្រាស់កិច្ចសន្យាដែលមានថិរៈវេលាកំណត់បង្កើតឱ្យមានក្តីព្រួយបារម្ភចំណោមកម្មករនិយោជិតប្រសិនបើពួកគេចូលរួមជាមួយសហជីព អ្នកគ្រប់គ្រងនិងមិនបន្តកិច្ចសន្យារបស់ពួកគេ។

យើងខ្ញុំទាំងគ្នាគំណាងឱ្យអង្គការសង្គមស៊ីវិលជាតិនិងអន្តរជាតិជំរុញសម្តែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីធ្វើការពិចារណាទៅលើបទប្បញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់ស្តីពីសហជីពទាំងអស់នេះឡើងវិញ និងពិចារណាដោយយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះអនុសាសន៍ដែលបានផ្តល់ដោយការិយាល័យស្នងការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិផ្នែកការងារ។

តាមរយៈការធ្វើដូចនេះ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអាចធានាថាការកែប្រែបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីសហជីពឡើងវិញបញ្ជាក់ពីភាគពូកែរបស់ខ្លួនស្ថិតក្រោមភាគីការសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងអនុសញ្ញាស្នូលអន្តរជាតិផ្នែកការងារនានា។

យើងទាំងអស់គ្នានិងធ្វេសប្រហែស ប្រសិនបើមិនបានលើកឡើងពីក្តីបារម្ភអំពីនីតិវិធីពិគ្រោះយោបល់ទៅលើច្បាប់ស្តីពីសហជីពនេះ។ កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៦ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈបានចេញលិខិតអញ្ជើញចូលរួមកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ត្រីភាគី។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំមានគំណាងសហជីពដែលគាំទ្ររាជរដ្ឋាភិបាល គំណាងរដ្ឋាភិបាល គំណាងនិយោជកចូលរួមច្រើនលើសលប់។ មានគំណាងសហជីពឯករាជ្យជាច្រើនមិនទទួលបានលិខិតអញ្ជើញឬត្រូវបានប្រាប់ថា ពួកគេត្រូវការលិខិតអញ្ជើញផ្ទាល់ពីក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។

តាំងពីមុននិងក្រោយការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៨ អ្នកតស៊ូមតិផ្នែកការងារ មេដឹកនាំសហជីព និងសកម្មជនសហជីពគឺជាមុខសញ្ញារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ខណៈពេលដែលយើងបានសម្គាល់ឃើញថា រាជរដ្ឋាភិបាលបានមានចំណាត់ការលើករណីចោទប្រកាន់ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងលើមេដឹកនាំសហជីពមួយចំនួន ទទួលបាននិងនេះដែរ ករណីមួយចំនួនមិនអាចទទួលយកបាន ដូចជាករណី លោក គង់ អាទិត្យដែលបានរកឃើញថាមានទោសក្នុងករណីតវ៉ារបស់អ្នកបើកបរក្រុមហ៊ុនកាតិកូលកាលពីឆ្នាំ ២០១៦ ។ យើងទាំងអស់គ្នាមានការបារម្ភដោយមានការរីករាលដាលនៃកិច្ចចងចាំពោះករណីទម្លាក់ចោលបទចោទប្រកាន់ទៅលើមេដឹកនាំនៅតាមសហជីពមូលដ្ឋាន។ លទ្ធផលនៃការបង្ក្រាបនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើអោយស្ងប់ស្ងាត់មតិវិវាទរបស់សហជីពឯករាជ្យនិង ធ្វើឱ្យសាយភាយការភ័យខ្លាចក្នុងចំណោមសហជីពដែលហ៊ានក្រោកឈរទាមទារសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។

បរិយាកាសនាពេលបច្ចុប្បន្នសម្រាប់អ្នកតស៊ូមតិផ្នែកការងារ មេដឹកនាំសហជីព សកម្មជនអង្គការសង្គមស៊ីវិលមិនទាន់បានដោះស្រាយដើម្បីធានាការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងដោយអាចជឿទុកចិត្តបានចំពោះស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្ស និងសិទ្ធិការងារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ យើងជម្រុញដល់រាជរដ្ឋាភិបាលឱ្យមានវិធានការជាជំហានបន្តបន្ទាប់ដូចខាងក្រោម៖

១. ផ្តួចផ្តើមឱ្យមានការពិគ្រោះឡើងវិញប្រកបដោយគម្លាភាពទៅលើការធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីសហជីពនៅខែមករា ឆ្នាំ២០២០ ដើម្បីធានាថាច្បាប់នេះត្រូវបានបានធ្វើវិសោធនកម្មអនុលោមពេញលេញទៅនឹងបទដ្ឋានអន្តរជាតិផ្នែកការងារ និងសិទ្ធិមនុស្ស។ កិច្ចពិគ្រោះយោបល់នេះគួរធ្វើឡើងដោយមានការចូលរួមពីការិយាល័យស្នងការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិផ្នែកការងារ អង្គការសង្គមស៊ីវិលជាតិនិងអន្តរជាតិ ជាពិសេសសហជីពឯករាជ្យ និងការដាក់លិខិតសម្រាប់ការអញ្ជើញចូលរួមគួរតែត្រូវបានចេញទុកមុន។ របាយការណ៍សរុប និងពង្រាងការធ្វើវិសោធនកម្មចុងក្រោយចេញពីកិច្ចពិគ្រោះ

យោបល់គួរត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ និងចែករំលែកជាមួយរដ្ឋសភាជាតិ និងព្រឹទ្ធសភាដើម្បីជម្រាប
ពីការកែប្រែឡើងវិញទៅលើការធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីសហជីព។

២. ទម្លាក់រាល់បទចោទប្រកាន់ប្រឆាំងលើមេដឹកនាំសហជីព កម្មករនិយោជិត និងសកម្មជនតស៊ូមតិលើ
សិទ្ធិការងារ។

៣. បញ្ឈប់រាល់ទម្រង់ការយាយីទៅលើមេដឹកនាំសហជីព កម្មករនិយោជិត និងសកម្មជនតស៊ូមតិលើសិទ្ធិការ
ងារ។

អរគុណសម្រាប់ការពិចារណារបស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី**។

ដោយក្តីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីយើងខ្ញុំ

ចម្លងជូន

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌